

Vass Norbert

Képrablók, gépeltérítők

Szombathy Bálint: *A magyar elektrográfia rövid története* című könyvéről

A kiadvány matt borítója Bohár András *Reduktív költészet* című sorozatából használ egy darabot. Bohár jelkép- és képregényszerű fogalmazásmódja pontos lenyomatát – ha tetszik –, képi esszenciáját adja a honi elektrográfia eddigi történetének. Abban az értelemben mindenképp, hogy a történelem előtti ikonkészlet, amit megidéz időtlenné, a technológia azonban, amivel kivitelez, nagyon is időbe ágyazottá teszi munkáját. Hozzá hasonlóan több hazai elektrográfusnak – vagyis árammal rajzoló művészeknek, árnyékköltőnek – van dolga az idő összegubancolásával, megtekerésével.

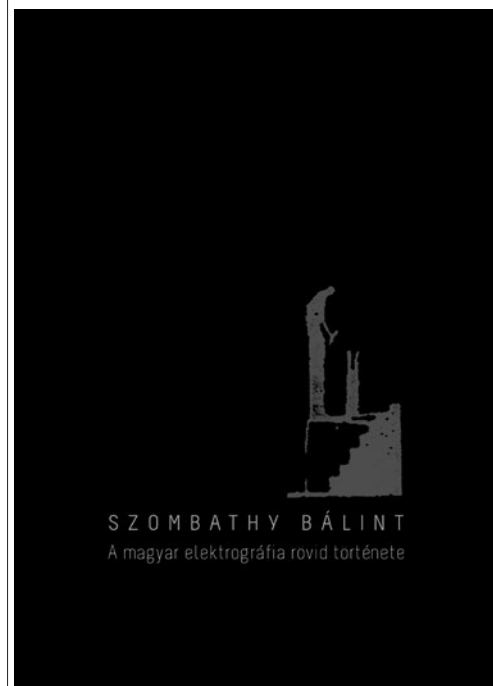
Innen indítja tanulmányát Szombathy Bálint is. Azt kérdezi: vajon hosszú vagy rövid-e az az idő, amióta Magyarországon elektrográfia létezik? A választ viszont – habár tulajdonképpen a kiadvány maga is felelet már –, az olvasóra bízta.

A magyar elektrográfia bő huszonöt éve hosszú időnek tűnik, ha a XX. század második felében fejüket csupán pár évre felütdő art-okhoz viszonyítjuk, roppant rövid viszont, amennyiben a folyvást bővülő technológiai apparátus, „géppark” állandó változása – s így megismerhetőségének a tökéletesig soha ki nem futtatható korlátai – felől tekintünk rá. A géppark Szombathy kifejezése. Ugyancsak ő beszél „munkaeszközök arzenáljáról” és az „alkotás frontvonaláról” is. S véleményem szerint jó oka van rá, hogy metaforáit a háború világából vegye.

A szövegen végigvonuló küzdelem-allegória ugyanis több szinten értelmezhető. Jelentheti egyrészt az alkotói tevékenység szolgálatába állított eszközökkel való harcot, de vonatkozhat a műfaj kanonizálása érdekében folytatott erőfeszítésekre is. A magyar elektrográfia eddigi története Szombathy olvasatában szüntelen harc tehát. Az underground-kiskorúságból a kiállítótermekbe való megérkezétségig, az alkotó munkában felhasznált gépek nyelvi készletének állandó finomodása miatt a lehető legadekvátabb dialektus birtoklásáért vívott háború. A masinák domesztikálása sikerrel lezajlott. A hetvenes-nyolcvanas évek nyekergő-sípóló monstrumai halk, tenyerünkben elférő műtyürökké miniaturizálódtak mára. Ám a dizájnba csomagolt kezesebárányok olykor hajlamosak azért csökönyösen is viselkedni, komiszan rúgkapálni. Az elektromosságot munkatársául hívó művészek legnagyobb örömére. Az autonóm alkotónak elvégre – idézhetjük fel Bohár András gondolatát – a technika kelléke, kiszolgálója csak, nem pedig meghatározója. Az eszközöket nem rendeltetésszerűen használó elektrográfusnak újra meg újra fel kell fedeznie, lépnie kell csálnia, el kell térítenie a gépeket.

Úgy sejtem, a másolásművészet – ebből származtatja ugyanis a honi elektrográfiát Szombathy Bálint – hazai kezdeteinél technika-, művészet- és társadalomtörténet kapcsolódott egymással szorosan össze. 1985-ben alig voltak még az országban elérhető fénymásolók, ezért csak alternatív utak bejárása által, úgy is csak igen keveseknek adatott meg, hogy ezek felhasználásával készítenek képzőművészeti alkotásokat. A másolásművészet nemzetközi alapjait – írja Szombathy – Bruno Munari, egy olasz futurista fektette le. Munari úgy fogalmaz, a művészeknek ki kell zökkenteniük a gépeket a szabályos működés megszokott menetéből. Mintha csak az ő roncsolt fax-üzenetét rekonstruálta volna Bohár is, s ezúttal Szombathy.

A másolásművészet Nyugat-Európában a nyolcvanas években a zenitre ért, intézményesült, míg nálunk a korlátozott hozzáférés következtében később kezdett csak kibontakozni. A műfaj magyarországi kezdeteit bemutató részben

Szombathy érezhetően – és a személyes részvétel miatt érhetően – szubjektívebb hangnemre vált. Tények, emlékek, történetek keverednek narrációjába. Kitér a Xertox csoport tevékenységére, méltatja az Árnyékkötők jelentőségét, illetve az elektrográfia hazai ügyét végérvényesen kivívó Magyar Elektrográfiai Társaság érdemeit is. Majd megállapítja: „(a) magyar elektrográfia eredendően az alternatív szféra másolásművészetéből bontakozott ki, alapeszköze pedig a fénymásoló volt.”

Egy rövid fejezetben felvillannak a műfaj elméleti erővonalai, a befejező rész pedig arra ad alkalmat a szerzőnek, hogy bemutasson néhány jellegzetes sorozatot, pár markáns alkotót, s mikro-elemzéseket adjon a honi elektrográfia egyre bővülő arcképcsarnokának fontosabb szereplőiről. A tanulmányt huszonnégy oldalas képmelléklet követi, aztán angol nyelven ismétlődik meg a szöveg.

Szombathy összegzése nem csak könnyed stílusban megírt, ezért jól olvasható, könnyen átlátható szöveg, ami a kint és bent szemszögét váltogatja ügyesen, de fontos forrása lehet egy jövőben készítenő monográfiának is. Kívánok a harchoz a szerzőnek és a műfajnak is erőt! Abban bízom, jön majd egy kor, amelyben a szövegszerkesztő program nem húzza már alá értetlenül az elektrográfia szót.

SZOMBATHY BÁLINT: *A magyar elektrográfia rövid története*
A Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesület kiadása, 2012.

ERDÉLYI Gábor | Élek / My Edges

NEON GALÉRIA | 2012. december 14 – 2013. január 25.

1065 Budapest, VI. ker., Nagymező utca 47. II. emelet | Nyitva: hétfőtől péntekig 14–18 óráig

trafó
galéria

TRAFÓ KORTÁRS MŰVÉSZETEK HÁZA, Trafó Galéria
TRAFÓ HOUSE OF CONTEMPORARY ARTS, Trafó Gallery
1094 Budapest, Liliom utca 41.
tel/fax: +36 1 456 2044, fax: +36 1 456 2050
gallery@trafo.hu, www.trafo.hu
Nyitva: keddtől vasárnapig 16–19h, előadási napokon 16–22h
Open: Tuesday to Sunday 4–7pm, performance days 4–10pm

2012/12/14-2013/01/27
**MINDEN ESZIK
MINDEN MEGETETIK
EVERYTHING EATS
EVERYTHING IS EATEN**

Komoróczy Tamás kiállítása
Exhibition of Tamás Komoróczy

metropol

FUZINE

PORT.hu

Klubrádió

HAGYRANRANCS

<p>The Ph Factor / Photography and Fine Art in the Second Half of the 20th Century</p> <p>● MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ www.moravska-galerie.cz BRNO 2012. 12. 07 – 2013. 03. 03.</p>
<p>Dánia</p>
<p>A Human Echo</p> <p>● AROS AARHUS KUNSTMUSEUM www.aros.dk ÁRHUS 2012. 08. 31 – 12. 30.</p>
<p>INDIA: ART NOW</p> <p>● ARKEN MUSEUM OF MODERN ART www.arken.dk ISHØJ 2012. 08. 18 – 2013. 01. 13.</p>
<p>Self-portrait</p> <p>● LOUISIANA MUSEUM FOR MODERNE KUNST www.louisiana.dk HUMLEBÆK 2012. 09. 14 – 2013. 01. 13.</p>
<p>Észtország</p>
<p>IRWIN. Construction of the Context</p> <p>● KUMU www.ekm.ee TALINN 2012. 09. 28 – 2013. 01. 28.</p>
<p>Finnország</p>
<p>Toby Ziegler <i>Alienated Objects</i></p> <p>● KIASMA www.kiasma.fi HELSINKI 2012. 09. 28 – 2013. 01. 13.</p>
<p>Reality Bites</p> <p>● KIASMA www.kiasma.fi HELSINKI 2012. 11. 02 – 2013. 03. 10.</p>
<p>Franciaország</p>
<p>Buren, Merz, Rutault <i>L'œuvre et ses archives.</i></p> <p>● CAPC MUSÉE D'ART CONTEMPORAIN DE BORDEAUX www.capc-bordeaux.fr CHÂTEAU-GONTIER 2012. 02. 09 – 12. 09.</p>
<p>About Menocchio we know many things</p> <p>● BÉTONSALON www.betonsalon.net PÁRIZS 2012. 09. 26 – 12. 22.</p>
<p>Ci-Contre</p> <p>● FONDATION HENRI CARTIER-BRESSON www.henricartierbresson.org PÁRIZS 2012. 09. 12 – 12. 23.</p>
<p>Adel Abdessemed <i>I am Innocent</i></p> <p>Marcel Duchamp Prize 2011: Mircea Cantor</p> <p>● CENTRE POMPIDOU www.centrepompidou.fr PÁRIZS 2012. 10. 03 – 2013. 01. 07.</p>
<p>Photography in France 1950–2000</p> <p>● LA MAISON EUROPÉENNE DE LA PHOTOGRAPHIE www.mep-fr.org PÁRIZS 2012. 11. 14 – 2013. 01. 13.</p>

<p>Manuel Álvarez Bravo <i>A Photographer on the Watch (1902–2002)</i></p> <p>Muntadas <i>Entre / Between</i></p> <p>Filipa César <i>Luta ca caba inda (The struggle is not over yet)</i></p> <p>● JEU DE PAUME www.jeudepaume.org PÁRIZS 2012. 10. 16 – 2013. 01. 20.</p>
<p>Charles Fréger <i>Seconde Peau / Portraits photographiques et uniformes</i></p> <p>● LE POINT DU JOUR www.lepointdujour.eu CHERBOURG-OCTEVILLE 2012. 09. 23 – 2013. 02. 23.</p>
<p>Yue Minjun <i>L'ombre du fou rire</i></p> <p>● FONDATION CARTIER www.fondation.cartier.com PÁRIZS 2012. 11. 14 – 2013. 03. 17.</p>
<p>Mirages d'Orient, grenades et figures de barbarie / Chassé-croisé en Méditerranée</p> <p>● COLLECTION LAMBERT www.collectionlambert.com AVIGNON 2012. 12. 09 – 2013. 04. 28.</p>
<p>Hollandia</p>
<p>Ian The <i>Dark Clouds</i></p> <p>● ROTTERDAM KONSTHAL www.kunsthall.nl ROTTERDAM 2012. 09. 01 – 12. 09.</p>
<p>VIEWPONT / A closer look at showing</p> <p>● HIUS MARSEILLE / FOUNDATION FOR PHOTOGRAPHY www.huismarseille.nl AMSZTERDAM 2012. 09. 14 – 12. 09.</p>
<p>Dutch Masters in the 21st century</p> <p>● ROTTERDAM KONSTHAL www.kunsthall.nl ROTTERDAM 2012. 05. 18 – 12. 31.</p>
<p>Lewis Hine</p> <p>● NEDERLANDS FOTOMUSEUM www.nederlandsfotomuseum.nl ROTTERDAM 2012. 09. 15 – 2013. 01. 06.</p>
<p>Diane Arbus</p> <p>● FOAM_FOTOGRAFIEMUSEUM AMSTERDAM www.foam.nl AMSZTERDAM 2012. 10. 26 – 2013. 01. 13.</p>
<p>Anish Kapoor</p> <p>● DE PONT MUSEUM VOOR HEDENDAAGSE KUNST www.depont.nl TILBURG 2012. 10. 13 – 2013. 01. 27.</p>
<p>Viviane Sassen <i>In and Out of Fashion</i></p> <p>● HIUS MARSEILLE / FOUNDATION FOR PHOTOGRAPHY www.huismarseille.nl AMSZTERDAM 2012. 12. 15 – 2013. 03. 17.</p>

<p>Zarina Bhimji</p> <p>● DE APPEL ARTS CENTRE www.deappel.nl AMSZTERDAM 2012. 11. 17 – 2013. 03. 30.</p>
<p>Lissitzky – Kabakov <i>Utopia and Reality</i></p> <p>● VAN ABBEMUSEUM www.vanabbemuseum.nl EINDHOVEN 2012. 12. 01 – 2013. 04. 28.</p>
<p>Horvátország</p>
<p>Dan Perjovschi <i>News from the Island</i></p> <p>● REYKJAVIK ART MUSEUM www.artmuseum.is REYKJAVIK 2012. 09. 15 – 2013. 01. 06.</p>
<p>Írország</p>
<p>Alice Maher <i>Becoming</i></p> <p>● IRISH MUSEUM OF MODERN ART www.imma.ie DUBLIN 2012. 10. 06 – 2013. 02. 03.</p>
<p> Lengyelország</p>
<p>József Robakowski. <i>My own cinema</i></p> <p>● CENTRE OF CONTEMPORARY ART ZNAKI CZASU http://csw.torun.pl TORUN 2012. 10. 25 – 12. 30.</p>
<p>Tropicalisms</p> <p>● GDANSK CITY GALLERY www.ggm.gda.pl GDANSK 2012. 09. 22 – 2013. 01. 06.</p>
<p>Anna Baumgart <i>Synecdoche</i></p> <p>● CSW ŁAŻNIA www.laznia.pl GDANSK 2012. 11. 17 – 2013. 01. 13.</p>
<p>Jiří Kolář <i>Collage with an Ermine</i></p> <p>The lunatics are on the loose...</p> <p>Fluxus european festivals 1962–1977</p> <p>● MUZEUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ W KRAKOWIE www.mocak.pl KRAKKÓ 2012. 10. 18 – 2013. 01. 27.</p>
<p>Anna Molska <i>The Sixth Continent</i></p> <p>● ZACHĘTA NARODOWA GALERIA SZTUKI www.zacheta.art.pl VARSÓ 2012. 11. 24 – 2013. 02. 03.</p>
<p>Litvánia</p>
<p>PANORAMA 14: selected works from Le Fresnoy Art Centre annual exhibition</p> <p>Šejla Kamerić</p> <p>● THE CONTEMPORARY ART CENTRE www.cac.lt VILNIUS 2012. 11. 30 – 2012. 01. 20.</p>
<p>Luxemburg</p>
<p>ATELIER LUXEMBOURG – The Venice Biennale Projects 1988–2011</p> <p>● MUDAM LUXEMBOURG www.mudam.lu LUXEMBOURG 2012. 10. 13 – 2014. 02. 24.</p>

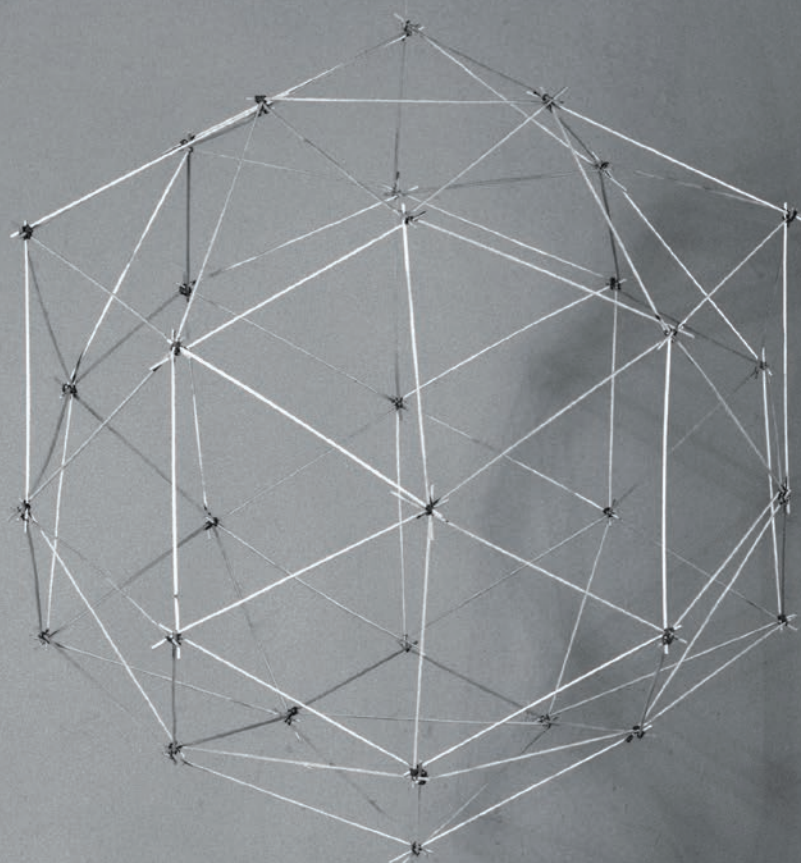
<p>Nagy-Britannia</p>
<p>Everyday Selves: Contemporary Self Portraits</p> <p>● BELFAST EXPOSED, BELFAST www.belfastexposed.org BELFAST 2012. 10. 25 – 12. 21.</p>
<p>Turner Prize 2012</p> <p>● TATE MODERN www.tate.org.uk LONDON 2012. 10. 02 – 2013. 01. 06.</p>
<p>Everything Was Moving: Photography from the 60s and 70s</p> <p>● BARBICAN – ART GALLERY http://www.barbican.org.uk LONDON 2012. 09. 12 – 2013. 01. 13.</p>
<p>Artists Film International: Karim Debbagh, Ben Hagari, Sefer Memisoglu, Nguyen Trinh Thi</p> <p>● WHITECHAPEL GALLERY http://www.whitechapelgallery.org/ LONDON 2012. 10. 13 – 2013. 01. 13.</p>
<p>William Klein + Daido Moriyama</p> <p>● TATE MODERN www.tate.org.uk LONDON 2012. 10. 10 – 2013. 01. 20.</p>
<p>Tracing the Century: Drawing as a Catalyst for Change</p> <p>● TATE LIVERPOOL www.tate.org.uk LONDON 2012. 11. 16 – 2013. 01. 20.</p>
<p>Jonas Mekas</p> <p>● SERPENTINE GALLERY www.serpentinegallery.org LONDON 2012. 12. 04 – 2013. 01. 27.</p>
<p>Taylor Wessing Photographic Portrait Prize</p> <p>● NATIONAL PORTRAIT GALLERY www.npg.org.uk LONDON 2012. 11. 08 – 2013. 02. 17.</p>
<p>BREAKING THE ICE: MOSCOW ART, 1960-80s</p> <p>● SAATCHI GALLERY www.saatchi-gallery.co.uk LONDON 2012. 11. 21 – 2013. 02. 24.</p>
<p>Jannis Kounellis</p> <p>● PARASOL UNIT http://www.parasol-unit.org/ LONDON 2012. 11. 28 – 2013. 02. 24.</p>
<p>Island Stories: Fifty Years of Photography in Britain</p> <p>● V&A www.vam.ac.uk LONDON 2012. 03. 12 – 2013. 03. 19.</p>
<p>A Bigger Splash: Painting after Performance</p> <p>● TATE BRITAIN www.tate.org.uk LONDON 2012. 11. 14 – 2013. 04. 01.</p>
<p>Light from the Middle East: New Photography</p> <p>● V&A www.vam.ac.uk LONDON 2012. 11. 13 – 2013. 04. 07.</p>

<p>GAIETY IS THE MOST OUTSTANDING FEATURE OF THE SOVIET UNION – New Art From Russia</p> <p>● SAATCHI GALLERY www.saatchi-gallery.co.uk LONDON 2012. 11. 21 – 2013. 05. 05.</p>
<p>Németország</p>
<p>Kís Varsó <i>Lélekben tomboló háború</i></p> <p>● GALERIE FÜR ZEITGENÖSSISCHE KUNST www.gfzk.de LIPCSE 2012. 10. 06 – 12. 09.</p>
<p>Dennis Hopper <i>The Lost Album / Vintage Photographs of the 1960s</i></p> <p>● MARTIN-GROPIUS-BAU www.gropiusbau.de BERLIN 2012. 09. 20 – 12. 19.</p>
<p>Sounds Like Silence</p> <p>● HMKV IM DORTMUNDER U www.hmkv.de DORTMUND 2012. 08. 25 – 2013. 01. 06.</p>
<p>Show 'My shaving-mirror – From Holthuys to Beuys'</p> <p>● MUSEUM KURHAUS KLEVE www.museumkurhaus.de KLEVE 2012. 09. 09 – 2013. 01. 13.</p>
<p>Joel Sternfeld <i>Retrospective</i></p> <p>● C/O BERLIN www.co-berlin.com BERLIN 2012. 11. 10 – 2013. 01. 13.</p>
<p>The Shuttered Society – Art Photography in DDR 1949–1989</p> <p>● BERLINISCHE GALERIE www.berlinischegalerie.de BERLIN 2012. 10. 05 – 2013. 01. 18.</p>
<p>PRIVACY</p> <p>● SCHIRN KUNSTHALLE www.schirn-kunsthalle.de FRANKFURT 2011. 11. 01 – 2012. 02. 03.</p>
<p>White Feathers, Black Fur. Animals in 20th-Century Art</p> <p>● SPRENGEL MUSEUM www.sprengel-museum.com HANNOVER 2012. 09. 02 – 2013. 02. 10.</p>
<p>ARTandPRESS / Art. Truth. Reality.</p> <p>● ZKM / MUSEUM FÜR NEUE KUNST www.zkm.de KARLSRUHE 2012. 09. 15 – 2013. 02. 10.</p>
<p>Vidéo Vintage 1963–1983 / A Selection of the New Media Collection, Musée national d'art moderne, Centre Pompidou, Paris</p> <p>● ZKM / MUSEUM FÜR NEUE KUNST www.zkm.de KARLSRUHE 2012. 09. 22 – 2013. 02. 10.</p>
<p>Visions of Modernity</p> <p>● DEUTSCHE GUGGENHEIM www.guggenheim.org BERLIN 2012. 11. 15 – 2014. 02. 17.</p>

<p>Norvégia</p>
<p>To Be With Art Is All We Ask</p> <p>● ASTRUP FEARNLEY MUSEET FOR MODERNE KUNST http://afmuseet.no OSLO 2012. 09. 29 – 2013. 01. 27.</p>
<p>Olaszország</p>
<p>Francis Bacon and the Existential Condition in Contemporary Art</p> <p>● CENTRO DI CULTURA CONTEMPORANEA STROZZINA www.strozzina.org FIRENZE 2012. 10. 05 – 2013. 01. 27.</p>
<p>L'Italia di Le Corbusier</p> <p>● MAXXI www.fondazionemaxxi.it RÓMA 2012. 10. 18 – 2013. 02. 17.</p>
<p>William Kentridge <i>Vertical Thinking</i></p> <p>● MAXXI www.fondazionemaxxi.it RÓMA 2012. 11. 17 – 2013. 03. 03.</p>
<p>Oroszország</p>
<p>Jake and Dinos Chapman <i>The End of Fun</i></p> <p>● THE STATE HERMITAGE MUSEUM www.hermitagemuseum.org Szentpétervár 2012. 10. 20 – 2013. 01. 13.</p>
<p>Portugália</p>
<p>Julião Sarmiento <i>White Nights</i></p> <p>● MUSEU DE ARTE CONTEMPORÂNEA DA FUNDAÇÃO DE SERRALVES www.serralves.pt PORTO 2012. 11. 24 – 2013. 03. 03.</p>
<p>Románia</p>
<p>SubREAL <i>Retrospect</i></p> <p>● MNAC www.mnac.ro BUKAREST 2012. 05. 31 – 12. 31.</p>
<p>Spanyolország</p>
<p>Specters of Artaud. Language and the Arts in the 1950s</p> <p>● MUSEO NACIONAL CENTRO DE ARTE REINA SOFIA www.museoreinasofia.es MADRID 2012. 09. 19 – 12. 17.</p>
<p>Nasrin Tabatabai i Babak Afrassiabi <i>Seep</i></p> <p>● MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA www.macba.es BARCELONA 2012. 10. 26 – 2013. 01. 20.</p>
<p>Svédország</p>
<p>Grant recipients 2012: Maria Bonnier Dahlin Foundation</p> <p>● BONNIERS KONSTHALL http://www.bonnierskonsthall.se STOCKHOLM 2012. 12. 02 – 2013. 01. 06.</p>
<p>Sterling Ruby</p> <p>● BONNIERS KONSTHALL http://www.bonnierskonsthall.se STOCKHOLM 2012. 12. 15 – 2013. 03. 17.</p>

PUKLUS PÉTER

2012. december 12 – január 25.

TRAPÉZ

1055 Budapest
Henszlmann Imre utca 3.

www.trpz.hu